

Innhold

Forord	5
<i>Kapittel 1</i>	
Utdanningspolitiske føringer for et psykososialt miljø	11
<i>Mirjam Harkestad Olsen</i>	
Innledning og teoretiske perspektiver.....	11
Studiens framgangsmåte	15
Presentasjon av resultater	17
Opplæringsloven kapittel 9a, tidligere versjon	18
Opplæringsloven kapittel 9A, ny versjon	19
NOU 2015: 2 Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø	21
Prop. 57 L (2016–2017) Endringer i opplæringslova og friskolelova (skolemiljø)	24
Drøfting av resultater.....	25
'Psykososialt miljø' vs. 'skolemiljø'	26
'Læringsmiljø' vs. 'skolemiljø'	27
Oppsummering	29
Referanser.....	31
<i>Kapittel 2</i>	
Elevers sosiale selvoppfatning og lærerens arbeid med psykososialt læringsmiljø	34
<i>Jorun Buli-Holmberg og Christian Blomeid Engebretsen</i>	
Innledning.....	34
Teoretisk bakgrunn.....	35
Selvoppfatning.....	36
Sosial selvoppfatning.....	36

Faktorer som påvirker utviklingen av sosial selvoppfatning	37
Metodisk tilnærming i elevundersøkelsen	41
Beskrivelser av de utvalgte elevene	42
Datainnsamling og analyser	43
Presentasjon av elevenes beskrivelser om sosial selvoppfatning ...	44
Hvordan elevene beskriver hva som har personlig betydning for dem	44
Hvordan elevene beskriver sosial sammenlikning.....	46
Hvordan elevene beskriver andres vurderinger	47
Hvordan elevene beskriver personlige forventninger og mål...	48
Hvordan elevene beskriver bruk av beskyttelsesstrategier	50
Funn relatert til konsekvenser for lærerens arbeid med psykososialt læringsmiljø.....	51
Lærers forståelse av hva som er av personlig betydning for eleven.....	52
Lærers oppmerksomhet mot elevenes sosiale sammenligningsgrunnlag	52
Lærers arbeid med elevenes tolkninger av andres vurderinger	53
Lærers arbeid med personlige forventninger og mål.....	53
Lærers forståelse av elevenes beskyttelsesstrategier.....	54
Avslutning.....	54
Referanser.....	55
 <i>Kapittel 3</i>	
Minoritetslevers tilhørighet i skolen	59
<i>Mona Rist</i>	
Innledning	59
Tilhørighet og minoritetslever.....	60
Minoritetskultur og minoritetsspråklig kommunikasjon	63
Tilnæringsmåter og innlemmingsstrategier	63
Emosjonell og instrumentell lærerstøtte til minoritetslever	65
Studiens framgangsmåte	67
Utvalg.....	67
Analyser og forskerrolle	68
Resultater – elevenes fortellinger	69
Tema 1: Tilhørighet i fellesskapet	69
Tema 2: Språk som redskap for opplevelse av tilhørighet	73
Tema 3: Betydningen av emosjonell og instrumentell lærerstøtte	76

Oppsummerende diskusjon - tilhørighet i læringsmiljøets fellesskap.....	80
Tilhørighet i fellesskapet og/eller utenforskap	80
Språkets betydning for tilhørighet.....	81
Emosjonell og instrumentell lærerstøttes betydning for tilhørighet	82
Avsluttende refleksjon om minoritetslevers støttebehov.....	84
Referanser.....	84

Kapittel 4

Lærers støtte til elever som har vært utsatt for mobbing..... 87

Guðrun Aas

Innledning.....	87
Konsekvenser av mobbing.....	89
Lærerstøtte	91
Sosial støtte.....	91
Regulering og veiledning av lærer	92
Autonomistøtte	93
Studiens fremgangsmåte	93
Elevenes fortellinger om erfaringer med mobbing	95
Hovedtrekk ved elevenes mobbehistorier	95
Elevenes erfaringer med sosial lærerstøtte	96
Oppsummerende drøftinger	106
Emosjonell støtte fra lærer.....	106
Instrumentell støtte	108
Tilsyn fra lærer	109
Autonomistøtte	110
Oppsummering	110
Referanser.....	111

Kapittel 5

Utvikling av psykososialt miljø i klassen - med et blikk på lærers rolle 115

Unni Vere Midthassel

Innledning.....	115
Klassen - et sosialt system.....	116
Lærer som leder av klassen.....	117
Relasjonsbygging	118

INNHOOLD

Lærer-elev-relasjon	118
Elev-elev-relasjoner	121
Lærers relasjonelle rolle	122
Fellesorientering – for utvikling av miljøets samlede kraft.....	123
Etablering av rutiner.....	125
Utvikling av lærers kompetanse.....	125
Konklusjon	128
Referanser.....	128
Vedlegg 1	
Gammel versjon av opplæringsloven kapittel 9a	133
Vedlegg 2	
Ny versjon av opplæringsloven kapittel 9A	136
Forfatteromtaler	142